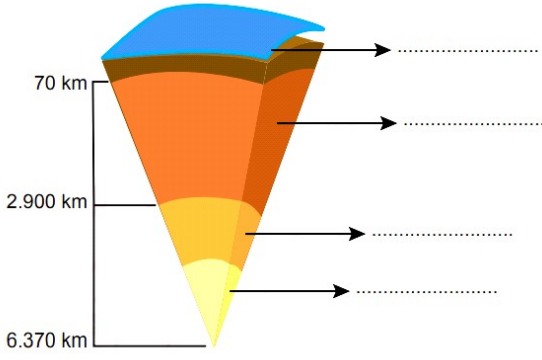

1. Aşağıda yerin katmanları verilmiştir. İlgili boşluklara hangi katman olduğunu yazın.

2. Yeryüzünün geniş parçalarında çok yavaş bir şekilde alçalma veya yükselme şeklinde görülen hareketlerdir. Örneğin Anadolu yarımadasında Tetis adlı bir deniz varken 3. Zaman (Senozoyik) sonları ile 4. Zaman (Kuaterner) başlarında toptan yükselmiş ve bu yüzden ova ve platolar yükseklerde yer almıştır. Yukarıda anlatılan coğrafi olay hangi kavramla ifade edilir?

3. Kömür ve linyit bitki kalıntılarının uzun süre havasız ortamda kalıp katılaşmasıyla oluşmuştur. Buna göre Kömür hangi kayaç grubuna örnek oluşturur?

4. Anadolu'nun bulunduğu yer Avrasya, Afrika ve Arabistan Levhası arasında kalmıştır. Buna göre Anadolu'da gerçekleşen iki coğrafi olay yazın.

5. Hollanda, Almanya gibi yerler çok eski arazi olduğu için akarsular denizle aynı seviyededir, bu sebeple akarsu üzerinde ulaşım yapılabilir. Akarsuyun aşındırabileceği en son seviyeye gelmesidir. Yukarıda izah edilen coğrafi kavram nedir?

6. Volkan konisinin üst kısmında oluşan çukurluktur. Bazıları zamanla suyla dolar ve volkanik dağın tepesinde bir göl oluşur. Yukarıda açıklanan kavram nedir?

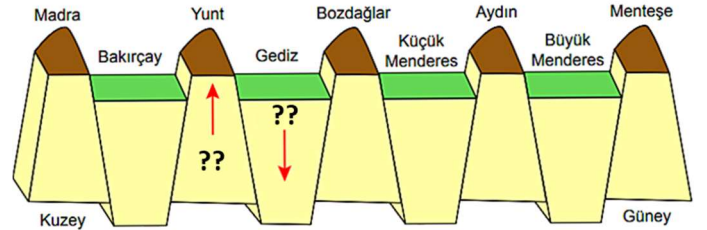
7. Yer kabuğu bir bütün hâlinde değildir, parçalara ayrılmıştır. Farklı büyüklükteki yer kabuğu parçalarının her birine levha denir. Bu levhalar mantonun üst kısmındaki konveksiyonel akıntılara bağlı olarak hareket eder. Levhaların bu hareketinin yeryüzünde sebep olduğu olaylardan ikisini yazınız.

8. Dünya'yı oluşturan kıtalar, birleşik hâlde idi. Pangea olarak adlandırılan bu kıtada bazı alanlar, gür bir bitki örtüsüyle kaplıydı. Bu bitkilerden bir kısmı zamanla tortul tabakalar arasında kalarak günümüzdeki taş kömürü yataklarını oluşturmuştur. Bu dönemde önemli tektonik olaylardan biri Kaledoniyen ve Hersinyen adı verilen dağ oluşumlarının gerçekleşmesidir. Yukarıda verilenlerin gerçekleştiği jeolojik zamanın adını yazınız.

9. Volkanik olayların büyük çoğunluğunun okyanus tabanlarındaki levha sınırlarında meydana gelmesinin sebebini açıklayınız.

10. Bir bölgede karstik şekiller diye adlandırılan dolin, uvala, polye, obruk, mağara gibi yer şekillerinin oluşması o bölgede hangi kayaç türünün yaygın olduğunu gösterir?

11. Türkiye'deki sıradağlar genellikle doğu-batı doğrultuludur. Bu durumun oluşmasında iç kuvvetlerin etkisini açıklayınız.

12. Yukarıda Ege Bölgesindeki dağların oluşum sistemi verilmiştir. Oluşan bu sistemde üstte kalan kısımlar (dağlar) ve altta kalan kısım (ovalar) hangi kavramla açıklanır?

13. Peribacaları: Kumlu, taneli yumuşak yapılı taşların bulunduğu eğimli yamaçlarda aşınmayla oluşan yer şekilleridir. Kumlu, taneli araziler kolay aşınırken dirençli kayalardan oluşan blokların altında kalan kısımlar daha az aşınmaya uğrar. Böylece arazide bacaya benzeyen yükseltiler ve üzerinde şapka gibi duran büyük taşların bulunduğu yer şekilleri meydana gelir. Buna göre peribacalarının oluşmasında etkili olan unsurları yazınız.

14. Manto üzerinde yüzen büyük kara parçalarına ne ad verilir?

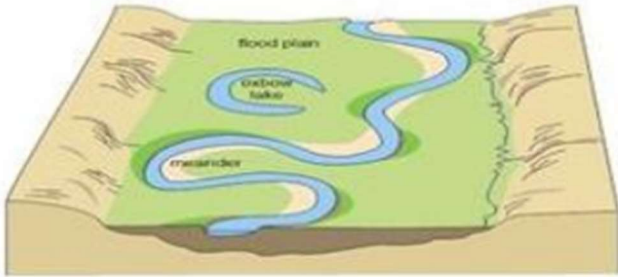
15. Mermer, kireçtaşının (kalker) uzun yıllar boyunca sıcaklık ve basınç altında kalmasıyla oluşmuştur. Buna göre mermer hangi kayaç grubuna girer?

16. Alp Himalaya kıvrımları ile Atlas ve Hint Okyanusu ve ülkemizde Toroslar, Kuzey Anadolu dağları bu dönemde oluşmuştur. Linyit, petrol, bor, tuz yatakları bu jeolojik döneme aittir. Yukarıda verilenlerin gerçekleştiği jeolojik zamanın adını yazınız.

17. Paleozoik'ten (Birinci Jeolojik Zaman) kalma artık sertleşmiş arazilerde deprem, volkan riski gibi coğrafi olayların gerçekleşme ihtimali düşüktür. Bu tür arazilere Yıldız Dağları, Zonguldak çevresi, Menteşe Yöresi, Anamur-Alanya arası, Bitlis ve Kırşehir çevresinde rastlamak mümkündür. Yukarıda açıklanan coğrafi terim nedir?

18. Taşlaşmış bitki veya hayvan kalıntılarında denir. Bunlar yerin içyapısı hakkında bilgi vermez, fakat jeolojik dönemlere ait bilgi verirler. Yukarıda açıklanan coğrafi terim nedir?

19. Katı haldeki yer kabuğu ağırlığı oranınca magma üzerinde bir dengede yüzer durumdadır. Denge bozulduğunda orada yükselmeye veya alçalma meydana gelir. Böylece epirojenez başlar. Fizik kuralı gereği hafifleyen yer yükselir, ağırlaşan yer çöker. Karalarda aşınmanın, denizlerde birikmenin fazla olması, iklim değişimleri, uzun süren volkanizma gibi sebepler dengeyi bozar. Yer kabuğunun, magma üzerinde dengede durmasına ne denir?

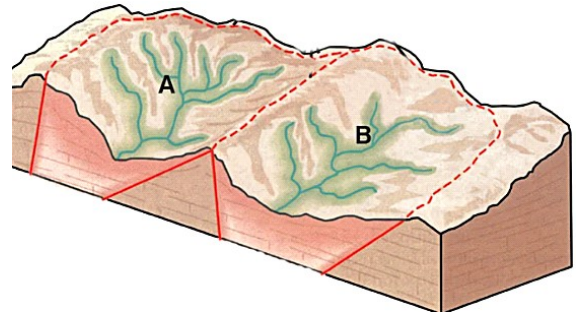
20. Yukarıdaki şekilde kıvrım kıvrım akan bir akarsu gösterilmiştir. Bu şekilde ne denir? Bu şekilde akan akarsuya ait iki özellik yazın.

21. Kurak ve yarı kurak bölgede yeryüzünü şekillendirmede etkili olan dış kuvvet rüzgârlardır. Bu durumun iki sebebini yazın.

22. Ülkemizde en az etkili olan dış kuvvet buzullardır. Bu durumun temel sebebi nedir?

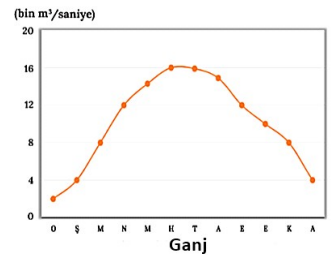
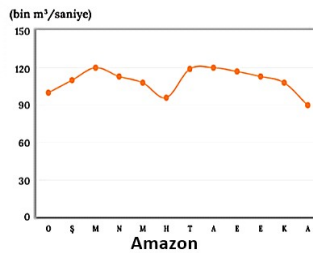

23. Yukarıda yağmur ve sel sularının aşındırarak oluşturduğu kırğıbayır (badlands) oluşumu gösterilmiştir. Bu oluşum fazla yağış aldığı halde Karadeniz'de görülmez neden?

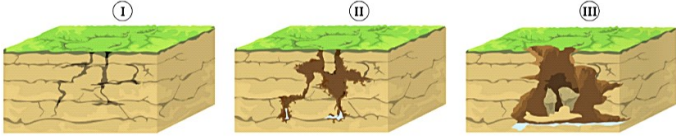

24. Yukarıda bir akarsuyun beslenme alanı gösterilmiştir. Bu şekil coğrafyada hangi kavramla ifade edilir?

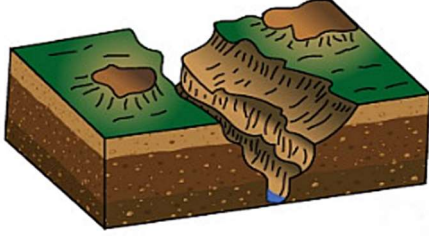
25. Akarsu havzası "Açık" ve "Kapalı" olmak üzere ikiye ayrılır. Kızılırmak, Sakarya, Gediz, Menderes gibi akarsuların havzası açıkken yani denize dökülürken, Tuz Gölü ve Van gölü çevresinde kapalı havza oluşumu görülür. Bu alanlarda kapalı havza oluşumunun sebebi nedir?

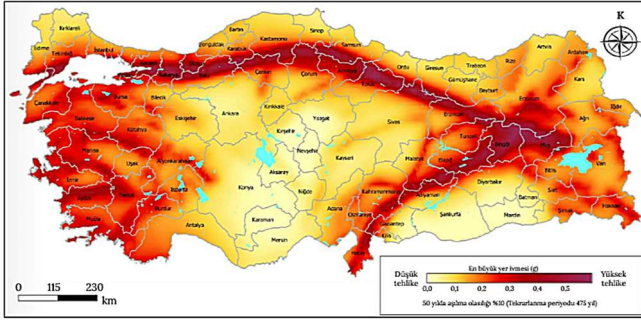
26. Yukarıda Amazon ile Ganj nehrinin yıllık akım düzeni (rejimi) gösterilmiştir. Amazon nehrinin yıllık akımı düzenli iken Ganj nehrinin düzensiz olmasının sebebi nasıl açıklanabilir?

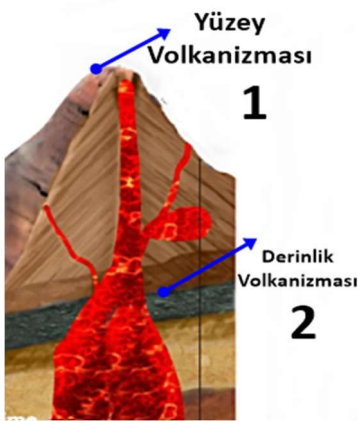
27. Yukarıda oluşumu verilen ülkemizde Konya ve Batı Toroslarda yaygın olarak görülen şeklin adı nedir?

28. Özellikle kireçtaşı'nın (kalker) yaygın olduğu arazilerde görülen farklı basamaklı ve derin vadilerden oluşan şekle ne denir?

29. Yukarıda Türkiye'nin fay hatları gösterilmiştir. Ülkemizde deprem riskinin fazla ve az olduğu 3 şehir yazın.

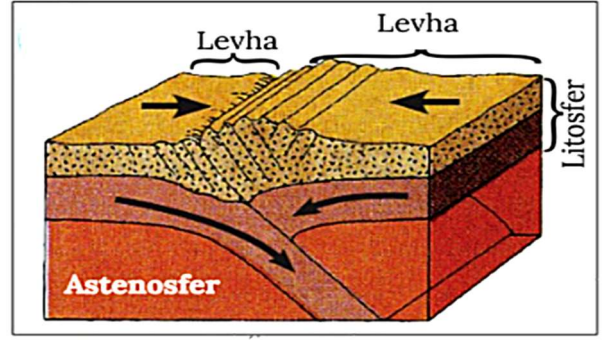

30. Yandaki şekilde Volkanizmanın oluşumu gösterilmiştir. Bu şekilde oluşan kayalara iki örnek verin.

31. Yer kabuğunun altından başlayıp yaklaşık 2900 km derinliğe kadar uzanır. Dünya'nın toplam hacminin yaklaşık %84'lük kısmını oluşturur. Yer kabuğu bu katman üzerinde yüzer durumdadır. Tektonik kökenli olayların kaynağı, yani iç kuvvetlerin merkezidir. Özellikleri verilen katman hangisidir?

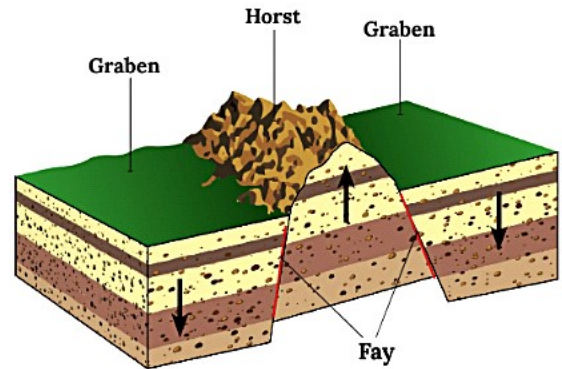
32. Aşağıdaki coğrafi olayların karşısına hangi iç kuvvetle oluştuğunu kısaca yazın.

- Himalaya Dağlarının oluşumu
- İskandinavya'nın yükselmesi
- Ağrı Dağı'nın oluşumu
- Antiklinal ve Senklinallerin oluşması
- Egeid karasının çökmesi
- Deniz ilerlemesi (transgresyon), gerilemesi (regresyon)
- Derinlik kayalarının oluşumu
- Tsunami'nin meydana gelmesi

33. Yeryüzünde yukarıdaki şekilde oluşan iki örnek yazın.

- Zonguldak'ta taşkömürünün oluşması
- Anadolu'da zengin linyit yataklarının oluşumu
- Atmosferin oluşumu
- Dinazorların varlığı
- Hersinyen ve Kalodenyen sıradağlarının oluşumu
- Buzul çağıının sona ermesi ve insan hayatının başlaması
- Yeryüzünün tek kara parçası (pangea) olması
- Kuzey Anadolu ve Toroslar'ın oluşması
- İstanbul ve Çanakkale Boğazı'nın oluşması

35. Yukarıda oluşan şekil ülkemizde nerelerde görülür. Oluşuma ikişer örnek verin.

CEVAPLAR:

1. Yerkabuğu, Manto, Dış Çekirdek, İç Çekirdek
2. Epirojenez (Kıta Oluşumu)
3. Organik Tortul
4. Deprem, Kaplıca
5. Denge Profili
6. Krater veya Kaldera
7. Deprem, Volkanizma, Dağ oluşumu
8. 1. Jeolojik Zaman (Paleozoik)
9. Okyanuslarda Sial (katı kabuk) inindedir. Levha sınırlarında ise kırık hatlar ve jeolojik olarak hareketli yerler olduğu için burada deprem ve volkanik olaylar sık görülür.
10. Kireçtaşı (kalker), Alçıtaşı (Jips)
11. Dağlar iki levhanın çarpışması sonucu tortulların kıvrılması veya kırılması şeklinde oluşur. Anadolu'nun bulunduğu alandaki levhalar doğu – batı yönünde uzandığı için oluşan dağlar da aynı istikamette uzanmıştır.
12. Dağlar – Host, Ovalar - Graben
13. Peribacaları volkanik arazide farklı dirençteki tabakaların aşınmasıyla oluşur. Yağmur ve sel suları ile rüzgarlar üstteki dirençli tabakayı (andezit ve bazalt) aşındıramamış, alttaki volkan tufünü daha kolay aşındırmış böylece peribacası oluşmuştur.
14. Levha
15. Başkalaşım (Metamorfik)
16. Senozoyik, Tersiyer
17. Masif
18. Fosil
19. İzostatik Denge
20. Menderes. (Akış hızı yavaştır, enerji potansiyeli düşüktür, akarsuyun yatak eğimi azdır...)
21. Kurak ve yarıkurak bölgede taşlar fiziksel çözölmeye uğramış ve kum halini almıştır. Rüzgâr bu kumları çok kolay hareket ettirebilir. Böylece rüzgâr aşındırma ve biriktirme şekilleri oluşur. Ayrıca kurak bölgelerde bitoprak nemli olmadığından ve bitki örtüsü güçlü olmadığından rüzgârın hızına engel olan bir şey yoktur.

22. Ülkemizin orta kuşakta olması yani ılıman iklime sahip olmasıdır.

23. Karadeniz gibi yağışlı bölgelerde bitki örtüsü gürdür dolayısıyla yağın yağmur toprağı aşındıramaz. İç bölgelerde ise bitki örtüsü zayıf olduğu için yağmur ve selle beraber aşınma (erozyon) daha şiddetli görülür.

24. Havza

25. Etrafının dağlarla çevrili olması

26. Amazon ekvatorial bölgede olduğu için her mevsim düzenli yağış alır. Ganj ise Hindistan'da Muson iklimi bölgesinde yer alır. Bu iklim Muson rüzgarlarının etkisiyle yazın yağış alır, kışın kuraktır.

27. Obruk

28. Kanyon

29. FAZLA: İzmir, Erzincan, Sakarya, İstanbul, Yalova.

AZ: Mersin, Konya, Rize, Urfa, Edirne, Karaman...

30. 1-Volkan tufü, andezit, bazalt

2. Granit, Siyenit, Diorit

31. Manto

32. a.Orojenez b.Epirojenez c.Volkanizma
d.Orojenez e.Epirojenez f.Epirojenez g.Volkanizma
h.Deprem

33. Alp – Himalaya, Kayalık ve And Dağları, Kuzey Anadolu ve Toroslar

34. Prekambriyen (İlkel Zaman)....c

Paleozoik (1. Zaman).....a, g, j

Mesozoik (2. Zaman)..... d,

Senozoyik (3. Zaman) ..... b, h,

Kuaterner (4. Zaman)..... l

35. Kırılmayla oluşan dağlar ülkemizde Ege bölgesinde görülür.

HORST..... Menteşe, Bozdağ, Aydın, Yunt Dağı vs...

GRABEN..... Gediz, Bakırçay, K ve B. Menderes Ovası